

Statsviterkonferansen 2013

Arrangør: Norsk statsvitenskapelig forening
Sted: KS Agenda møtesenter, Haakon VII's gate 9, Oslo

DAG 1

TORSDAG 23. MAI

Kl. 09:30 Innsjekking/kaffe

Kl. 10.00-10.15 **Åpning**
ved leder for Norsk statsvitenskapelig forening, professor Oddbjørn Knutsen, Universitetet i Oslo

Kl. 10.15-11.15 **Åpningsforedrag:**
Governing Public Agencies in the 21st Century: International lessons and policy recommendations

Hvordan bør statsforvaltningen organiseres? Hvor autonome bør forvaltningsorgan være og hvordan bør de styres? Hvordan sikre godt lederskap og hvor stort handlingsrom bør lederskapet ha? Dette er noen av spørsmålene som vil bli belyst i åpningsforedraget på konferansen. Foredraget vil bygge på funn fra et større komparativt forskningsprosjekt og er svært relevant i den pågående norske forvaltningsdebatten i kjølvannet av Gjørv-kommisjonen hvor styring og organisering av forvaltningen er viktige spørsmål.

Geert Bouckaert er mangeårig professor i statsvitenskap ved Universitetet i Leuven i Belgia, og direktør for Public Management Institute samme sted. Bouckaert er en ledende akademiker innenfor feltet offentlig politikk og administrasjon. Han står blant annet bak utgivelsen av boken Public Management Reform sammen med den engelske statsviteren Christopher Pollitt. Bouckaert ledet i årene 2007-2011 et større komparativt forskningsprosjekt om trender og erfaringer med organisering av forvaltningsorgan.

Kl. 11.30-13.00 **Parallellsesjoner:**

Sesjon A

Demokratiets kår og forutsetninger i Europa – 200 år etter 1814

Det norske grunnlovsjubileet i 2014 gir oss en god anledning til å reflektere over demokratiets vilkår i dag, hvordan dette har endret seg over tid, og hva vi kan forvente fremover. I denne forbindelse er det flere tema som fremstår som særlig sentrale:

- forholdet mellom demokrati, nasjonalisme og konstitusjonalisme
- demokratiets forhold til kunnskap og ekspertise
- ulike former for demokrati og deltagelse

John Erik Fossum er professor ved Arena Senter for europaforskning. Han har tidligere vært professor ved Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap, Universitetet i Bergen. Han har doktorgrad i statsvitenskap fra University of British Columbia, Canada.

Sesjon B

Utvikling av partiene: Arbeiderpartiet, sosialdemokratiet og fremtiden

Etter et katastrofalt valgnederlag i 2001 har Arbeiderpartiet kommet tilbake for fullt i norsk politikk. Etter åtte år som den dominerende kraft i en rødgrønn-regjering, har partiet igjen hatt store muligheter til å påvirke utviklingen av det norske samfunnet. Hvilke saker har partiet prioritert? I hvilken grad kan partiets ideologiske målsetninger fortsatt beskrives som sosialdemokratiske? Og hva er sosialdemokratiets svar på miljøutfordringer, velferdsstatens bærekraft og internasjonal rettferdighet?

Forfatter og PhD i statsvitenskap **Dag Einar Thorsen** og postdoktor ved Institutt for statsvitenskap (UiO) **Øivind Bratberg** vil gi en perspektivrik innføring i sosialdemokratiets tilstand anno 2013, med særlig vekt på den norske situasjonen. De er begge medforfattere av boken *Sosialdemokratiet. Fortid – nåtid – framtid* (Universitetsforlaget, 2011).

Sesjon C

FNs rolle i en konfliktfylt verden

FN med Sikkerhetsrådet i spissen har de siste årene sviktet i sin primære fredsskapende oppgave i Irak, Afghanistan, Syria og Israel/Palestina. Dette står i kontrast til den vellykkede innsatsen for fred i andre land etter den kalde krigens slutt fra Sierra Leone og Liberia, til Guatemala og El Salvador og Kambodsja og Øst-Timor. Samtidig lykkes FN i å samordne internasjonal nødhjelp i krig, men mislykkes i internasjonalt nedrustningsarbeid. Jan Egeland vil foredra om FNs styrke og svakhet sett fra innsiden som tidligere visegeneralsekretær i FN.

Direktør i Human Rights Watch Europe, **Jan Egeland**, vil foredra om FNs styrke og svakhet sett fra innsiden. Egeland er tidligere statssekretær i Utenriksdepartementet, spesialutsending for FN til Latin-Amerika, generalsekretær i Norges Røde Kors 2001-2003, FNs visegeneralsekretær for humanitære spørsmål og direktør ved Norsk utenrikspolitisk institutt.

Kl. 13.00-14.00 Lunsj

Kl. 14.00-15.30 Parallellsesjoner:

Sesjon A

Har likestillingspolitikken utspilt sin rolle?

Til tross for at Norge regnes som verdens mest likestilte land, mangler regjeringen en politikk som kan møte de store likestillingsutfordringene i arbeidslivet. Det mener i alle fall det regjeringsoppnevnte Likestillingsutvalget. Utvalget foreslår i sin NOU blant annet en trepartsavtale for likestilling og et eget Likestillingsdirektorat.

Men er dette virkelig nødvendig? Noen mener at debatten om likestilling allerede har beveget seg utenfor politikken grenser. Spørsmål om hvem som skal være hjemme mens barna er små, og hvilke fag jenter og gutter velger i skolen, er private og bør ikke reguleres av politikere, hevdes det.

Innleder er professor i statsvitenskap **Anders Todal Jenssen** ved NTNU. Jenssen var medlem av Likestillingsutvalget i perioden 2010-2012.

Kommentatorer er Stortingsrepresentant **Jette Christensen** fra Arbeiderpartiet og Stortingsrepresentant **Solveig Horne** fra Fremskrittspartiet.

Sesjon B

Utvikling av partiene: Fremskrittspartiets normalisering og veien mot en potensiell regjeringdeltakelse

Forklaringene på FrPs suksess handler om mye mer enn strukturelle forhold. Norge kjennetegnes nemlig verken av høy arbeidsløshet, høy innvandring, mye politisk korrupsjon, kriminalitet eller lav tillit til de politiske institusjonene. FrPs vekst er derfor i betydelig grad et resultat av partiets evne til å fronte mange politiske saker på en effektiv måte.

Innleder er forfatter og stipendiat ved Institutt for statsvitenskap (UiO), **Anders Ravik Jupskås**. Jupskås er i slutfasen med en doktorgrad som studerer FrPs integrasjon i det norske partisystemet. Han er også forfatter av boken *Ekstreme Europe: Ideologi, årsaker og konsekvenser* (Cappelen Damm, 2012) som blant annet omhandler nye høyrepartier i Europa etter 2. verdenskrig.

Sesjon C

Stortingets rolle i endring: De folkevalgte, forvaltningen og de organiserte interessenes politiske påvirkning

I 1983 hevdet Gudmund Hernes at makten var forskjøvet fra Stortinget til forvaltningen og organisasjonene, mens Johan P. Olsen anla et «flo og fjære-perspektiv» på parlamentets rolle. På 1990-tallet ble de folkevalgte anklaget for å drive med «stortingsregjereri», mens mange i dag hevder at Stortinget er blitt redusert til et «sandpåstrøings-organ» for en allmektig flertallsregjering. Hvordan står det egentlig til med den politiske innflytelsen?

Innleder er forskningsleder og professor II **Hilmar Rommetvedt**, International Research Institute of Stavanger (IRIS) og Universitetet i Stavanger.

Kommentar ved **Ingrid Langerud**, leder for Samfunnsavdelingen i Burson Marsteller AS og tidligere leder i Europeisk Ungdom.

Kl.16.00-17.30

Plenumsforedrag:

Er rolle og ansvarsdeling mellom politikere og embetsverk i endring, og hvilke konsekvenser har det?

Sentraladministrasjonens historie etter 1945 peker på politisering av departementene som det viktigste utviklingstrekk i sentraladministrasjonen etter 1980. Veksten i antall politikere i departementene og veksten av kommunikasjonsenheter er en side av denne utviklingen. Utflytting av oppgaver til direktorater og etater en annen. Hvordan endres rolle- og ansvarsdelingen mellom politikere og embetsverk som følge av denne politiseringen, og hvilke konsekvenser har det for politikk og fag, for utøvelse av rollene som politiker og embetsverk, og for forholdet mellom politikk og fag fremover?

Per Læg Reid er mangeårig professor i statsvitenskap ved Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap ved Universitetet i Bergen. Han har publisert en rekke bøker, og deltar i utstrakt grad i internasjonale forskningssamarbeid.

Panel deltakere er departementsråd **Ingelin Killengreen**, Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet (FAD). Killengreen har mangeårig erfaring som byråkrat både som ekspedisjonssjef og departementsråd i Justisdepartementet, som politidirektør, og nå som departementsråd i FAD, og professor i statsvitenskap **Morten Egeberg**, Universitetet i Oslo, som blant annet har ledet ARENA, Senter for europaforskning, har de senere årene særlig forsket på institusjonell utvikling i EU og hvordan EU påvirker forvaltningens virkemåte.

Kl. 19.30

Festmiddag med festtale

DAG 2

FREDAG 24. MAI

Kl. 09.00-10.30

Parallellsesjoner:

Sesjon A

Den 4. statsmakt eller kommersiell aktør: Hvilken rolle spiller media?

Media spiller en viktig rolle i demokratiet for å formidle informasjon og synspunkter, og bidrar til meningsdannelse. Men hva skjer når nyheter formidles mer eller mindre kontinuerlig og fort blir gamle, når personfokuseringen og enkeltsaker blir viktigere enn analyser og helhetlig informasjonsformidling, og når media selv setter dagsorden i det offentlige ordskiftet? Viktige temaer i sesjonen vil være: Hvilken rolle spiller media i demokratiet i dag? Spiller media rollen som den uavhengige og frie statsmakt? Bidrar media til et velfungerende demokrati?

Innleder er **Kjersti Thorbjørnsrud** er forsker ved Institutt for medier og kommunikasjon ved Universitetet i Oslo. Hun har blant annet deltatt i forskningsprogrammet Media System, Political Culture and Informed Citizenship, og har siden 2010 vært medlem av Kringkastingsrådet. Hun leder nå et treårig forskningsprosjekt om Mediation of Migration, der en av hovedproblemstillingene er hvordan embetsverk og politisk ledelse på innvandringsfeltet påvirkes av mediene.

Panel deltakere er **Per-Kristian Foss**, tidligere finansminister og stortingsrepresentant siden 1981 og **Hanne Skartveit**, politisk redaktør i VG.

Sesjon B

Utvikling av partiene: En ny høyrebølge?

Partiet Høyre har i de seneste månedene hatt omkring 40 prosent oppslutning på noen av meningsmålingene. Selv om politiske vinder kan skifte raskt, er det mye som tyder på at partiet er tilbake i regjeringskontorene etter det kommende stortingsvalget. Er vi vitne til en ny høyrebølge? Hva er årsaken til Høyres popularitet? Har partiet kopiert den vellykkede strategien til sitt svenske søsterparti, Moderaterna?

Innledning ved historiker og forfatter **Hallvard Notaker** (ikke endelig bekreftet). Notaker ble nylig ferdig med boken *Høyres historie 1975-2005: Opprør og moderasjon* (Cappelen Damm, 2012), som tar for seg partiets ferd gjennom norsk rikspolitikk fra Kåre Willoch til Erna Solberg. Interne kilder kaster lys over veivalg og oppgjør fra Høyrebølgens tid, gjennom de vanskelige 1990-årene og utfordringene fra FrP, til partiet igjen inntok regjeringskontorene etter årtusenskiftet.

Sesjon C

Forskning, tilgjengelighet og finansiering: Hvordan sikre kvalitet i forskning og spredning av forskningsresultater?

Det er økende forventninger om at resultater fra offentlig finansiert vitenskapelig forskning skal være åpent tilgjengelige. Hva blir konsekvensene av en slik omlegging for forskerne, forlagsbransjen og brukerne av forskning?

Denne sesjonen går gjennom status for Open Access i Norge og tar for seg en del sentrale diskusjonstemaer om nytteeffekten av overgang til Open Access for ulike aktører samt problemstillinger knyttet til kvalitetssikring, finansiering og tilgjengeliggjøring av forskningen.

Innleder er **Katrine Weisteen Bjerde** fra CRISTin (Current Research Information System in Norway)

I panelet sitter **Vidar Røeggen** fra Universitets- og høyskolerådet og **Henrik Urdal**, redaktør av Journal of Peace Research, Institutt for fredsforskning.

Kl. 11:00-12:30

Plenumsforedrag

Hvis høyresiden vinner, hva skjer da? Samfunnsmessige konsekvenser av en Høyre- og FrP-regjering

Meningsmålingene indikerer at det kan bli en borgerlig regjering med Høyre og Fremskrittspartiet som de viktigste regjeringspartiene etter valget til høsten. Spørsmålet er hva slags politikk en slik regjering vil føre. Høyre har beveget seg mot sentrum og avstanden til FrP synes å være betydelig. Vil en borgerlig koalisjonsregjering være i stand til å føre en politikk som er svært forskjellig fra politikken til den nåværende rød-grønne regjeringen?

Tre statsvitere med ulike politisk ståsted er bedt om å gi faglige vurderinger om hva slags politikk en slik regjering vil føre, og hvordan dette eventuelt vil omforme det norske samfunnet.

Forsker **Asle Toje**, Institutt for statsvitenskap, er først og fremst en utenrikspolitisk forsker og kommentator, men han har også markert seg i den generelle norske samfunnsdebatten, både som forfatter og avisspaltist. I 2010 utgav han boken *The European Union as a Small Power: After the Post-Cold War* som høstet varme anbefalinger.

Professor **Bent Sofus Tranøy**, Høgskolen i Hedmark og Norges Markedshøyskole. Tranøy er utdannet fra Universitetet i Oslo og London School of Economics. Han ga i 2006 ut den bragepris-belønnede «Markedets makt over sinnene».

Ansvarlig redaktør av Stat & Styring og førsteamanuensis II ved NTNU, **Jan Erik Grindheim**, har hovedfag og doktorgrad i sammenlignende politikk fra Universitetet i Bergen. Han har skrevet flere bøker og artikler om europeisk politikk og EU, frivillige organisasjoner og norsk offentlig forvaltning.

Kl. 12:30

Avslutning

Kl. 12:45

Lunsj